

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΚΟΣΜΗ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΚΙ' ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΑ

ΙΘ'

Ο Αντώνιος Σπηλιωτόπουλος, έκλεκτος Πειραιώτης, έσημείωσε βαθειά την διάβασί του από τον ελληνικόν πνευματικόν κόσμον με μίαν δημοσιογραφικήν και συγγραφικήν έργασίαν του άληθινά μεγάλην και ίκανήν να τον κατατάξη μεταξύ των έκλεκτων άνωτεροτήτων της συγχρόνου έποχής.

Ο Γεώργιος Στρατήγης, ό ένθουσιώδης διά κάθε έθνικόν έργον ποιητής, Πειραιώτης και από οικογένειαν, πού έσημείωσε την διάβασίν της φωτεινή στο έμπορικόν στάδιο, άφηκε κατά μέρος τά έμπορικά βιβλία και τιμώμενος από έλους όσοι τον γνωρίζουν για τον έξαιρετικά ποιητικό δρόμο πού άκολούθησε σ' όλη του τή ζωή, άφωσιώθη στην τέχνη και κατέλαβε μιά θέσι στο σύγχρονο πνευματικό στερέωμα, πού θα τον κατατάξη σε ξεχωριστή γραμμή, Τά διηγήματά του «Τό βιβλίον της ψυχής», ή μετάφρασις του «Συρανόν τε Μπερζεράκ», τά χρονολογήματά του «Από τό Άστν και τό Έπίνειον» πού δημοσιεύτηκαν στη «Σφαίρα», τά «Μακεδονικά τραγούδια» του, τά «Τρόπαιά» του και άλλα έργα του τον κατατάσσουν στη σειρά των ποιητών, πού θα παρέλθουν, χωρίς να φύγουν.

Ο Ίδομενός Στρατηγόπουλος με τον «Δόν Κιχώτον» του και άλλα έργα του και με την δύναμί του την δημοσιογραφική, έλικνίσθη και μεγάλωσε κι' έτράνωσε τη σκέψι του και την έμπνεσί του ως Πειραιώτης μέσα στο πειραιικό περιβάλλον, στην πειραιώτικη άτμόσφαιρα, πού την καπνολογάει ό καπνός των εργοστασίων μα και την ξεκαθαρίζει ή αύρα του Σαρωνικού και του δίνει την πιο χαριτωμένη ποιητική μορφή ή δαντελωτή του ακροθαλασσιά, πού μαγεύει και θέλγει κάθε ψυχή, πού ξέρει και θέλει να ζή μέσα στο ώραίο,

Ο Λάμπρος Πορφύρας ριζωμένος στον Πειραιά, πού πέρασε τη σύντομη ζωή του και στα παιδικά του χρόνια και στα μαθητικά του στο Γυμνάσιο, έζησε και ως ποιητής, επειδή μόνον ως ποιητής έγνώρισε τη ζωή, αυτό τό διαλεχτό πετράδι της δημιουργίας, στην Φρεαττύδα, στο Πασσαλιμάνι και την πλατεία Άλεξάνδρας,

Μόνος τον περισσότερο καιρό, περιπατητής με σκυμμένο τό κεφάλι και με παντοτεινό χαμόγελο στα χείλη και κανονίζοντας τό βήμα του, θαρρείς με τον ρυθμό των στίχων του, άφηκε ποιητικά έργα πού θα μείνουν άθάνατα.

Υπήρξε τόσο Πειραιώτης ό Πορφύρας, ώστε και τώρα πού δεν υπάρχει πειά μεταξύ μας, θαρρεί κανείς πως ή ψυχή του φτερουγίζει τριγύρω στους βράχους πού ύμνησε και άναπνέει την άλμη του Σαρωνικού, πού τον συνεπήραν και τον ύψωσαν στον κόσμο πού μίς γνώρισε με τά τραγούδια του.

Ο Σπύρος Μελάς, ό άτίθασσος νέος, πού από την πρώτη εμφάνισί του έδειξε πως κλείνει στην ψυχή του κόσμους έμπνεύσεων, είνε τόσο Πειραιώτης, έζησε τόσο την πειραιώτικη ζωή, θαρρώ πως δεν άπομακρύνει ποτέ τη σκέψι του και την αγάπη του από τον Πειραιά.

Ο Άριστος Καμπάνης, πού σημείωσε και σημειώνει ξεχωριστό τό δρόμο του ως ποιητής, ως λογοτέχνης, ως κριτικός, έζησε κι' αυτός τά παιδικά του και τά νεανικά του χρόνια και σπούδασε τις πρώτες του σπουδές στον Πειραιά.

Ο Νίκος Χατζάρας πού χάραξε με την μεγαλύτερη φειδώ τους πιο λίγους μα από τους πιο διαλεχτούς στίχους στα βουκολικά του τραγούδια, δεν υπήρξε παροδικώς αλλά είνε και θα μείνη Πειραιώτης.

Ο Ρώμος Φιλύρας, νέος άτολμος άκόμη, μα ποιητής, προσήγγισε λίγο, μα πολύ λίγο καιρό την «Σφαίρα» του Πειραιώς, μα όταν άντελήφθη ότι θα ήταν υποχρεωμένος να παρακολουθή και άστυνομικό δελτίο και να γράφη για την κατάσχεσι άρτων λιποβαρών και για άλλα παρεμφερή, μου έδήλωσε ένα πρωί ότι με εύχαριστεί πού τον έπήρα για συνεργάτη μα δεν μπορεί να μείνη.

Ο Άθανάσιος Μίχας άνέπνευσε κι' αυτός κατά την πρώτη άνοιξη της ζωής του, ποιητική ψυχή, τον άέρα της θετικής άτμοσφαιρας του Πειραιώς.

Ο Παύλος Νιρβάνας. Σ' αυτόν θα σταματήσουμε. Και τί μπορώ να γράψω εγώ για τον βαθυστόχαστο αυτόν, πού πραγματικά ποιητής έφερε στον αισθητικό κόσμο ό,τι διάλεξε ή ψυχή του στους κόσμους τους άπάτητους των έμπνεύσεων του, εις έργα, πού όταν θα συλλεγούν σ' ένα όλον θ' άποτελέσουν τό κριτήριο όχι του ποιητού μόνον αλλά και της έποχής του πού την έζησε και την ήσθάνθη και την άπετύπωσε.

Ο άκαδημαϊκός Νιρβάνας, ό άνεξάντλητος, δεν είνε μόνον ένας από τους πιο διαλεχτούς Πειραιώτες: υπήρξε και είνε ό άνιχνευτής των καλλιτεχνικών ψυχών πού τις ποδηγετεί και τις άναδεικνύει και τις ένθαρρύνει για την εμφάνισί των στον κόσμο της πνευματικής ύπεροχής.

Πόσο από τους νεωτέρους του ποιητάς και λογογράφους δεν έδροσίσθηκαν από την άστείρευτη δροσιά του πνεύματός του, πριν έξορμήσουν στον μεγάλο κόσμο με ξεκαθαρισμένη πειά την άτομικότητά των;

Άλλά κοντά σ' αυτούς πού άφήκαν κι' άφήνουν για τους έγγόνους τον πνευματικό κολοσσό της παραγωγής των, είνε πολλοί Πειραιείς πού άμα θα βρεθί ό συλλέκτης των σκορπισμένων έργων των θα εμφάνιση κοντά στους μεγαλεπήθλους έπιχειρηματίας του Πειραιώς, κοντά στους πρωτοπόρους της συγχρόνου πνευματικής κινήσεως της Ελλάδος, πού είνε Πειραιείς, και άλλους Πειραιείς έπίσης, πού έζησαν και στον πνευματικό κόσμο και άφήκαν άρκετά δυνατά σημεία της διαβάσεώς των από αυτόν.

Θυμούμαι τώρα πρόχειρα τον Ήρ. Παπαμανώλη, τον Ι. Παπαμανώλη, τον κ. Μπινιάρη, τον Γιαννούλη Μπούλη, τον Γιάνκο Ρετιτάγκο, τον Ν. Βελωνάκη, τον Άγγελο Σούλην, τον Π. Σεφερλήν.

Υπάρχουν και άλλοι πολλοί, πού τους συνεπήρε ή βιοπάλη, μα πού έγραψαν και πού μίλησαν άρκετά, σκορπισμένα και άναμνοντα τον στοργικό συλλέκτη των πού θα τά συγκεντρώση και θα τά καταθέση με εύλάβεια στο πάνθεον της πειραιικής πνευματικής κινήσεως, κοντά στα έργα των Πειραιωτών πού άφιέρωσαν τη ζωή των στην ύπερκόσμιο ιεροτελεσίαν.

Έκείνος πού θα θελήση άργότερα να στρέψη την σκέψι και στα περασμένα πού με παρέσυραν, και στα σημερινά πού θα γίνουν κι' αυτά περασμένα, θα συνεχίση τη σκέψι μου ότι ό Πειραιεύς έδωσε και δίνει τό σύνθημα της άδιάκοπης δουλειάς και παραγωγής παντού και κρατεί στον σύγχρονο κόσμο την πρώτη γραμμή της ύπεροχής.

Έχάραξα μερικές γραμμές για τον κόσμο του Πειραιώς, πού διεκρίθησαν στον πανελλήνιο όρίζοντα της ποιήσεως, της λογοτεχνίας, της φιλολογικής ζωής και πού τμούν πραγματικά τον Πειραιά.

Μα ό τόπος αυτός πού υπήρξε και είνε ή κοιτίς της μεγαουργίας κάθε βιομηχανικής κινήσεως, πού έδωσε τό σύνθημα της ύπεροχής στην κατά θάλασσα κίνησι, πού έχει τώρα τό πρώτο λιμάνι της Άνατολικής Μεσογείας, χωρίς στην άφθαστον έμπνευσιν και έπιμονήν του δημιουργού του Δημ. Καλιμασιώτη, μπορεί να έπιδείξη και άλλον κόσμο πού κατέλαβε την πρώτη γραμμή της έπιδόσεως εις πάντα κλάδον της έπιστήμης.

Μεταξύ των δικηγόρων, των ιατρών, των φιλόλογων, των στρατιωτικών, και παντός έπιστήμονος, υπάρχει κραταιά, θετική και έπιβλητική για την κοινή έκτίμησι ή τιμημένη φάλαγγ των άντιπροσώπων του Πειραιώς.

Όποιος θα θελήση και θα μπορέση να συγκεντρώση όλα τά στοιχεία τά άφορώντα τον κόσμο αυτόν εις πρόσωπα, εις έργα, δεν θα γράψη μόνον την σύγχρονο ιστορία του Πειραιώς, αλλά θα συμβάλη στην παροχή πολυτίμων στοιχείων για την ιστορία της πανελληνίου πνευματικής κινήσεως, άφου από τον Πειραιά έχουν έξορμήσει και έχουν διακριθή πολλοί Πειραιείς.

Φαίνεται πως οι πρώτοι οικιστάι του Πειραιώς, ξεκίνησαν καθένας από τον τόπο του ως άντιπρόσωποι της πιο δυνατής ράτσας.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Συνέχεια.

ΑΓΓ. Α. ΚΟΣΜΗΣ

